

In de loop der jaren zijn in ons maandblad met een zekere regelmaat oriënterende en polemiserende beschouwingen gewijd aan de problematiek rond de accountantscontrole. Dat - in weerwil van deze regelmatige aandacht - in 1985 het themanummer speciaal op het onderwerp 'Accountantscontrole en Automatisering' is gericht, vloeit voort uit de overweging dat de alom in de samenleving oprukkende automatisering niet alleen de praktijk van de accountantscontrole als zodanig beïnvloedt, doch ook mede bepalend is voor het denken over accountantscontrole. Dit is voor de redactie aanleiding geweest het themanummer van 1985 te wijden aan Accountantscontrole en Automatisering.

Dit nummer opent met twee artikelen over de aanpak van de accountantscontrole, geschreven door twee auteurs waarvan bekend is dat zij daarover verschillende opvattingen huldigen. Uit hun uiteenzettingen blijkt dat het verschil in opvattingen nauwelijks beïnvloed is door automatisering. Dat is niet verwonderlijk: de automatisering heeft voor beider aanpak doeltreffend gereedschap opgeleverd. Sterk beïnvloed door automatisering is daarentegen de beoordeling van het systeem van interne controle. De doelstellingen, mogelijkheden en beperkingen van deze beoordeling door accountants neemt in vele beschouwingen over rol en taak van de accountant een centrale plaats in. Daarom is het derde artikel in dit nummer aan dit onderwerp gewijd.

De daarop volgende artikelen belichten recente ontwikkelingen die accountants in de controlefunctie raken. De automatisering heeft geleid tot nieuwe vragen aan accountants, en wel om oordelen over betrouwbaarheid en continuïteit, maar ook over effectiviteit en doelmatigheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Deze vragen hebben weer geleid tot het ontstaan van de EDP-audit, die vele raakvlakken heeft met de accountantscontrole, maar daarmee niet vereenzelvigd mag worden. De nieuwe vragen aan de accountant zijn moeilijk te beantwoorden, òók in die zin, dat de bewoording van die antwoorden veel zorg vereist om de juiste boodschap over te brengen; de accountant kan wel een kwaliteitsoordeel maar geen garantie geven. Het adagium dat automatisering niet de functie, maar wel de taak van de controlerend accountant beïnvloedt, wordt nog algemeen geldend geacht. De invloed op die taak varieert evenwel sterk met de verschijningsvorm van de automatisering. De laatste jaren doet de automatisering ook haar intrede in de kleinschalige omgeving, hetgeen voor de accountantscontrole weer een nieuwe, specifieke problematiek meebrengt. Tenslotte blijven de bedrijven en instellingen die zich met hun automatisering in de voorhoede bevinden, de grenzen steeds verder verleggen: de geïntegreerde gegevensverwerking doet zijn intrede. De hiermee samenhangende vraagstukken van accountantscontrole zullen op betrekkelijk korte termijn opgelost moeten worden.

Vorengeschetste ontwikkelingen worden in dit nummer nader besproken en beoordeeld. De redactie hoopt hiermede een bijdrage te leveren aan de uitwisseling van gedachten en de totstandkoming van inzichten op deze nog niet volledig verkende terreinen.